

Kancelář ministra obrany

Ministerstvo obrany, Tychonova 1, Praha 6 – Hradčany, PSČ 160 01, datová schránka hjaavk

Praha 30. června 2021
Čj. MO 196300/2021-8694
Sp. zn. SpMO 28278/2021-8694
Přílohy: 7
zveřejněno bez příloh

Poskytnutí informací podle § 14 odst. 5 písm. d) zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění zákona č. 61/2006 Sb.

Ministerstvu obrany byla dne 7. 6. 2021 postoupena Vaše žádost o poskytnutí informací vztahujících se k požadavkům na výcvik příslušníků AČR a k jejich přiměřenosti podanou podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

K Vaším čtyřem dotazům sdělujeme:

Ad 1)

Problematikou bossingu a mobbingu se obecně zabývá:

- Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod,
- Zákon č. 221/1999 Sb., zákon o vojácích z povolání (dále jen „zákon č. 221/1999 Sb.“),
- RMO č. 56/2015 Věstníku MO, Primární prevence rizikového chování personálu rezortu Ministerstva obrany (příloha č. 1),
- Základní řád ozbrojených sil ČR (příloha č. 2),
- Koncepce primární prevence rizikového chování personálu rezortu Ministerstva obrany na období let 2020 až 2027 čj. MO 67503/2020-7542 (příloha č. 3),
- Psychologická příprava vojenského profesionála (příloha č. 4).

Ad 2)

Požadavky na výkon funkce instruktor ve vojenských útvech vychází z RMO č. 2/2019 Věstníku MO, *Zásady tvorby systemizovaných míst*, (dále jen „RMO č. 2/2019“) (příloha č. 5) a nařízení vlády č. 60/2015 Sb., *o stanovení seznamu činností pro jednotlivé vojenské hodnosti*. Pro výkon funkce „instruktor“ musí absolvovat požadovaný kurz, který je na daném služebním místě požadován, jedná se o kvalifikační požadavek. Odborné požadavky na dané místo „instruktor“ vkládají vedoucí organizačních celků (dále „VOC“) do personálních tabulek v informačním systému o službě a personálu a jsou realizovány po schválení gestorem dané odbornosti. Na kurz ve většině případů vysílá po ustanovení na služební místo (SM), dle požadavku VOC.

Do pozic instruktorů jsou vybíráni nejzkušenější vojáci. Pro umístění na SM instruktora musejí VZP v souladu s RMO č. 2/2019 splňovat kvalifikační předpoklady (vzdělání) a kvalifikační požadavky tzn. odborné a kariérové kurzy. Profily absolventa odborných kurzů stanovuje odborný gestor dané vojenské odbornosti, což jsou zpravidla náčelníci vojsk nebo pověřené osoby u organizačních útvarů GŠ AČR.

Splnění odborných kvalifikačních požadavků u instruktorů je realizováno absolvováním zavedených odborných kurzů. Odborná příprava instruktorů v rámci odborných kurzů probíhá zpravidla u VeV-VA. Instruktor v hodnosti nadrotmistra absolvuje v rámci kariérové přípravy poddůstojnický kurz a základní praporčický kurz. V průběhu kariérových kurzů jsou postupně probírány základy didaktiky, vzdělávání dospělých a základy komunikace v kolektivu.

Odborné kurzy pro instruktory, nebo osoby, které mohou odborně vzdělávat příslušníky odborných kurzů, jsou realizovány například v řidičských odbornostech. Certifikovaný kurz pro učitele řidičů automobilů je zakončený státní zkouškou. Kurz pro instruktory přípravy řidičů pak pro osoby zodpovědné za zdokonalovací přípravu řidičů u jednotek. V obou případech je zařazena tematika základů pedagogiky. Příprava instruktorů střelecké přípravy probíhá u VeV-VA ve dvou částech, a to střelecká a metodická. V taktické přípravě probíhá příprava instruktorů boje v zastavěné oblasti. U úzce specializovaných instruktorů např. u vzdušných sil mohou být v rámci vnitřních předpisů definovány požadavky na znalosti a dovednosti instruktorů. Pro konkrétní zjištění a ověření informací, kterých instruktorů či specialistů se to týká, je nezbytné znát odbornost instruktora.

V případě, že adept na instruktora z nějakých důvodů (nemoc, zranění, atd.) kurz nedokončí, nebo nebyl úspěšný při závěrečném přezkoušení, pak je na rozhodnutí VOC, jak bude postupovat dále. Pokud nemá voják příslušný odborný kurz, neměl by se podílet na přípravě vojáků v dané odbornosti.

Ad 3)

Problematikou přiměřenosti výcviku a instruktorů výcviku se v AČR zabývá publikace Pub-70-01-01 *Příprava příslušníků Armády České republiky* (příloha č. 6). V této vojenské publikaci jsou řešeny formy a metody přípravy příslušníků AČR. Za přípravu vojáků všeobecně odpovídají velitelé. Instruktoři jsou v jednotlivých odborných oblastech nápomocní velitelům k dosažení požadované úrovně praktické dovednosti (drilu). Výcvik provádí metodicky s popisem a ukázkou cviku (činnosti) a pak procvičují s družstvem. Při procvičování nemusí cvičit, ale kontrolují provádění cviků a opravují jednotlivce. Cíle a metodu přípravy stanovuje velitel (řídící zaměstnání). Pokud jsou cviky (drily) zvládnuty, může si velitel (řídící zaměstnání) stanovit cíl zvládnutí cviku po fyzické a psychické námaze. Cvičící by měli být s cíli zaměstnání seznámeni při zahájení zaměstnání. Pokud některý cvik (dril) nezvládají, dochází k opětovnému vysvětlení a procvičení s instruktorem.

Ad 4)

K Vaší žádosti o sdělení, kam se obrátit v případě podezření, že na útvaru dochází k bossingu a mobbingu, jak se podezření řeší, jaké jsou případné postihy atd., uvádíme.

Podávání a vyřizování návrhů, žádostí a stížností (dále jen „stížnost“) vojáků v AČR obecně řeší zejména

- zákon č. 221/1999 Sb.,
- Základní řád ozbrojených sil ČR (dále jen „Zákl-1“)
- RMO č. 41/2014 Věstníku Ministerstva obrany, Vyřizování petic a stížností (petiční a stížnostní řád) (dále jen „RMO č. 41/2014“) (příloha č. 7).

Podle § 153 odst. 1 zákona č. 221/1999 Sb. může voják podat ve věcech výkonu služby a ve věcech služebních vztahů podle tohoto zákona žádost nebo stížnost. Žádost nebo stížnost vojáka se podává písemně nadřízenému nebo služebnímu orgánu.

Podle § 48 odst. 1 písm. d) zákona č. 221/1999 Sb. je voják povinen ohlásit svému nadřízenému závady, nedostatky, které ohrožují nebo ztěžují výkon služby. Podobně podle Zákl-1, zjistí-li voják protiprávní jednání a jiné skutečnosti, které způsobují újmu ozbrojeným silám, je povinen to hlásit služebním postupem, popř. přímo orgánům Vojenské policie. Obdobnou povinnost má i každý velitel, jestliže má podezření ze spáchání trestného činu, neprodleně informuje příslušný orgán Vojenské policie.

Každý voják se může na nadřízeného (velitele) nebo služební orgán obrátit se stížností ve věcech výkonu služby a ve věcech služebních vztahů. Stížnosti a výsledky jejich řešení se zaznamenávají do Knihy návrhů, žádostí a stížností. Ve složitějším případě je možné podat stížnost písemně (v listinné nebo elektronické podobě) nadřízenému nebo služebnímu orgánu mimo Knihu návrhů, žádostí a stížností. Je-li stížnost podána ústně, pořídí se o ní písemný záznam.

Nadřízený nebo služební orgán je povinen obdržanou stížnost posoudit, a je-li k tomu oprávněn, vyřídit ji. Není-li oprávněn ji vyřídit, postoupí ji k vyřízení tomu služebnímu orgánu, jemuž tato pravomoc přísluší. Voják musí být o tomto postupu vyrozuměn.

Stížnost, která obsahuje údaje o závažném porušení lidských práv a svobod, např. o rasové, či jiné diskriminaci, o mučení, o nelidském či ponižujícím zacházení nebo trestání, může voják předat (zaslat) přímo hlavnímu inspektorovi ochrany lidských práv v rezortu MO, který vykonává svou působnost v rámci odboru interního auditu a inspekce MO.

Při vyřizování stížnosti na bossing nebo mobbing se postupuje v souladu s ustanoveními RMO č. 41/2014, pokud není právními nebo vnitřními předpisy stanoveno jinak (např. zákon č. 500/2004 Sb., správní řád atd.). Dle uvedeného RMO se vyřizující orgán není povinen zabývat stížnostmi, ve které stěžovatel neuvedl identifikační údaje (jméno, příjmení, adresa).

Při zjišťování objektivních informací se využívá např. anonymního dotazníkového šetření, výsledky vybraného vzorku osob formou záznamu o podání vysvětlení atd. Způsob objektivního a řádného prošetření stížnosti závisí na vyřizujícím orgánu a osobě (osobách), která byla vyřizujícím orgánem pověřena prošetřením stížnosti a přípravou podkladů pro její vyřízení. Případný postih za bossing nebo mobbing závisí na závažnosti případu a jeho prokázání osobě, která se uvedeného protiprávního jednání měla dopustit.

Může se jednat o obvinění z trestného činu (závažný případ, který řeší Vojenská policie), pak o trestu rozhodne příslušný soud v souladu s ustanoveními zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. V případě, že jednání bylo posouzeno jako přestupek, potom o potrestání viníka rozhodne příslušný služební orgán v souladu se zákonem č. 221/1999 Sb., kde je stanovena kázeňská pravomoc, kázeňské tresty a jejich ukládání. V případě, že při šetření stížnosti bylo zjištěno pochybení (stížnost je důvodná, částečně důvodná), je nadřízený nebo služební orgán povinen učinit nezbytná opatření k nápravě.

V případě, že voják nechce hned podávat stížnost, může se ve věcech výkonu služby a ve věcech služebních vztahů obrátit v rámci své jednotky nebo útvaru na vedoucího praporčíka jednotky nebo vrchního praporčíka útvaru, případně nadřízeného stupně. Uvedení funkcionáři mají povinnost prosazovat efektivní formy a metody přípravy a navrhopvat jejich změny, podílejí se na plánování, koordinování a zabezpečení prováděné přípravy příslušníků jednotky (útvaru) a také plánování, provádění a hodnocení zaměstnání ke zjištění úrovně a stavu dosažené úrovně výcviku jednotky (útvaru).

U většího útvaru jsou ve štábu služebně zařazení psycholog a kaplan. V případě potřeby je možné je požádat o pomoc, probrat s nimi problémy ve věcech výkonu služby a služebních vztahů. Oba uvedení funkcionáři jsou poradci velitele útvaru ve svých oblastech a mohou některé problémy (i anonymně) řešit s velitelem útvaru. Dále mohou příslušníci a zaměstnanci rezortu MO využít k získání kvalifikovaných a ověřených informací interní komunikační portál www.ikp.army.cz, který je v gesci státního tajemníka MO.